PARTICULARITĂȚILE INTENTĂRII PROCEDURII DE INSTITUIRE A MĂSURILOR DE OCROTIRE JUDICIARE ÎN FORMAT ELECTRONIC

PARTICULARITIES OF THE INTRODUCTION OF THE PROCEDURE FOR THE INSTITUTION OF JUDICIAL MEASURES IN ELECTRONIC FORMAT

CZU: 347.51:343.211.3:004 DOI: 10.5281/zenodo.6616387

Dionis BRÎNZĂ,
Doctorand, USM

Summary
The initiation of procedures for the establishment of legal protection measures in electronic format implies the initiation of those procedures through the application of modern information and communication technologies. This method of initiation these procedures contains specific features such as: how to sign the application, how to certify the annexes to the application, how to submit the application in the court, etc.

Keywords*: legal protection measures, initiation of proceedings, electronic format, information technology, electronic signature, electronic document.*

Intentarea procesului civil este faza incipientă a oricărui proces civil. În acest sens, pe bună dreptate în doctrina de specialitate se indică că, procesul civil în mod inevitabil se declanșează prin producerea fazei de intentare, care constă din acțiunile procesuale întreprinse de către justițiabil și de către judecător în scopul accederii efective la justiție [1, p. 16].

Faza intentării este specifică atât pentru procedurile contencioase cât și pentru cele necontencioase, inclusiv procedurii de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare. Așadar, procedura de instituire a măsurilor de ocrotire judiciară se intentează prin depunerea de către petiționar a cererii în modul stabilit de legislație, iar judecătorul este obligat în termenul stabilit să întreprindă una din soluțiile prevăzute de art. 169, 170, 171 CPC.

Dezvoltarea tehnologiilor informaționale într-un ritm destul de accelerat, precum și, rolul și locul acestora, din ce în ce mai important în toate sferele activității umane, au dus pe cale de consecință și la demararea unor procese de digitalizare a procedurilor judiciare în întreaga lume, modificările operate la Codul de Procedură Civilă moldav fiind o dovadă clară că Republica Moldova nu este o excepție în acest sens [2, p. 289]. Astfel, prin Legea nr. 17 din 05.04.2018 legiuitorul a stabilit posibilitatea aplicării în carul procesului civil a tehnologiilor informaționale și de comunicații moderne.

Din cele menționate deducem că la moment există o reglementare a procedurii de intentare a cauzei de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare în format

electronic. Aşadar, devreme ce există o reglementare legislativă, este necesar din punct de vedere doctrinar de a identifica şi de a descrie toate particularităţile caracteristice intentării procedurii de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare în format electronic.

Actualitatea temei supuse cercetării rezidă din mai multe considerente. În prim rând, actualitatea prezentei teme rezultă din faptul că procedura privind măsurile de ocrotire, din care fac parte şi cauzele de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare, este una relativ nouă, fiind instituită prin Legea nr. 66 din 13.04.2017. Astfel, respectiva procedură nu a fost cercetată în modul cuvenit de către comunitatea ştiinţifică. Totodată, caracterul nou al respectivei proceduri coroborat cu lipsa unei cercetări ştiinţifice în domeniu, creează în practică numeroase lacune aplicative.

La fel actualitatea temei supuse cercetării rezidă din modificările aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 17 din 05.04.2018, prin care se instituie noi reglementări şi anume posibilitatea depunerii actelor în formă electronică, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. Actualitatea temei cercetate rezidă şi din lipsa suportului teoretic care ar trata subiectul dat şi ar crea o viziune mai clară şi amplă asupra noilor modificări şi asupra mecanismului prin care v-or fi implementate.

Totodată, este important de menţionat că potrivit art. VI alin. (2) al Legii nr. 17 din 05.04.2018, prevederile ce se referă la circulaţia actelor de procedură prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor intră în vigoare odată cu crearea condiţiilor de implementare. Aşadar, procedura de depunere a cererilor privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară în format electronic va fi posibilă după ce autorităţile statale vor crea condiţiile necesare implementării Programului integrat de gestionare a dosarelor. Acest fapt evidenţiază şi mai pronunţat actualitatea temei cercetate, ori, este necesar de a depista toate neconcordanţele şi toate lacunele, venind cu propuneri de *lege ferenda* pentru înlăturarea lacunelor şi perfecţionarea legislaţiei, până la intrarea în vigoare a respectivelor prevederi.

La fel, actualitatea temei supuse cercetării rezultă şi din situaţia pandemică care persistă în Republica Moldova şi în întreaga lume. Ori depunerea cererii de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare în format electronic omite necesitatea de deplasare la sediul instanţei de judecată, şi contactarea cu alte persoane. La fel din cauza situaţiei pandemice multe instanţe de judecată stabilesc regimuri speciale de muncă, limitând în acest sens accesul justiţiabililor în sediul instanţei de judecată, făcând imposibilă depunerea în mod fizic a cererii de intentare a măsurilor de ocrotire judiciare.

Importanţa temei date, este justificată prin însuşi impactul pe care îl au T.I.C. asupra sectorului justiţiei în general şi asupra desfăşurării procesului civil în particular. Astfel utilizarea T.I.C., este considerată unul dintre elementele-cheie pentru îmbunătăţirea în mod semnificativ a administrării justiţiei. T.I.C. pot fi folosite pentru a spori eficienţa, accesul, promptitudinea, transparenţa şi responsabilitatea

celor care efectuează justiţia, contribuind la furnizarea serviciilor judiciare adecvate, dar şi facilitând accesul la justiţie pentru justiţiabil, acestuia din urmă creându-i-se căi suplimentare şi facilitându-i posibilităţile de accedere la justiţie.

Drept **scop** al prezentei lucrări ne propunem să identificăm şi să descriem toate particularităţile caracteristice ale intentare procedurii de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare în format electronic, totodată identificând lacunele şi neconcordanţele legislaţiei în vigoare în domeniu, şi să formulăm propuneri de *lege ferenda* pentru înlăturarea lacunelor şi perfecţionarea legislaţiei.

Pornind, de la scopul propus stabilim următoarele obiective: identificarea şi descrierea particularităţilor intentării în format electronic a procedurii de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare; identificarea lacunelor şi neconcordanţelor legislaţiei în vigoare; formularea propunerilor de lege ferenda pentru înlăturarea lacunelor.

Legislaţia în vigoare prevede că, instanţa de judecată intentează procesul civil la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertăţii ori a unui interes legitim [3, art. 7 alin. 1]. Procedura de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare la fel se intentează la cererea justiţiabilului, care este denumit petiţionar.

Cererea privind instituirea măsurilor de ocrotire judiciare trebuie să corespundă prevederilor art. 166 şi 167 CPC coroborat cu art. 307 CPC. Totodată, o astfel de cerere transmisă în format electronic trebuie obligatoriu să conţină adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor a petiţionarului şi după caz a reprezentantului. Cererea se semnează de către petiţionar sau avocatul acestuia cu semnătură electronică avansată calificată.

La cererea de chemare în judecată urmează a fi anexate actele stipulate la art. 167 şi 307 alin. (2) al CPC. În acest sens este important de menţionat că art. 167 alin. (1) lit. a) CPC prevede obligativitatea certificării pe propria răspundere a copiilor de pe înscrisurile anexate. Legislaţia în vigoare nu prevede în ce formă urmează a fi prezentate anexele la cerere şi care este modul de certificare a copiilor înscrisurilor anexate. Această omisiune a legiuitorului reprezintă o lacună legislativă. În acest sens formulăm următoarea propunere de *lege ferenda* pentru înlăturarea acestei lacune, şi anume: art. 167 alin. (1) lit. a) CPC să fie suplinit cu o teză nouă după cum urmează „Înscrisurile *anexate la cererea de chemare în judecată depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarului, se scanează şi se semnează cu semnătură avansată calificată, fiind depuse sub formă de document electronic*".

O altă problemă apare în cazul în care cererea este depusă de către un avocat sau avocat stagiar în interesul petiţionarului. Or art. 8 alin. (5) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19.07.2002 prevede expres care este modul de certificare/adeverire a copii de pe acte necesare pentru acordarea asistenţei juridice. Aşadar, potrivit normei precitate, *avocatul sau avocatul stagiar certifică copiile prin semnătura şi ştampila sa, în cazul în care dispune de aceasta, cu indicarea datei şi*

menţionarea corespunderii cu originalul. Din norma precitată rezultă direct că avocatul sau avocatul stagiar este obligat să indice pe copia anexată, data certificării şi menţiunea că „*copia corespunde cu originalul*”. În acest sens venim cu următoarea propunere, ca înscrisurile anexate la cerere să fie scanate şi depuse sub formă de document electronic în modul stabilit conform propunerii de *lege ferenda* expusă *supra*, iar în cerere/cerere de chemare în judecată la rubrica anexe, de indicat în dreptul fiecărui înscris anexat sintagma „*copia corespunde cu originalul*”.

Cererea privind instituirea a măsurilor de ocrotire judiciare semnată electronic împreună cu anexele se depun în instanţa de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

După introducerea cererii în instanţa de judecată aceasta este repartizată în termen de 24 ore, judecătorului sau completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor. În termen de 5 zile de la repartizare judecătorul sau după caz completul de judecată trebuie să adopte prin încheiere una din soluţiile prevăzute de art. 168, 169,170 sau 171CPC. Încheierea judecătorească de primire, de refuz, de restituire sau de a nu da curs cererii, se aduce la cunoştinţă petiţionarului şi/sau reprezentantului său prin intermediul poştei electronice care este înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor.

Concluzii: În urma analizei efectuate deducem importanţa fazei intentării procesului civil inclusiv pentru cauzele de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare.

Intentarea procedurii de instituire a măsurilor de ocrotire judiciare în format electronic se caracterizează prin particularităţi care se referă în special la modul de semnare şi de depunere a cererii în instanţa de judecată.

Totodată, în concluzie dorim să reiterăm propunerea de lege ferenda, şi anume art. 167 alin. (1) lit. a) CPC să fie suplinit cu o teză nouă după cum urmează „*Înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarului, se scanează şi se semnează cu semnătură avansată calificată, fiind depus sub formă de document electronic*”.

Referinţe bibliografice:

1. Belei E., Borş A. ş.a. *Drept procesual civil. Partea specială*. Chişinău: Tipografia ”Lexon-Prim”, 2016.
2. Căpăţînă M. *Rezumatele tezelor de master anii de studii 2018-2020*. Chişinău: CEP USM, 2020.
3. Codul de procedură civilă, nr.225 din 30.05.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 285-294, din 03-08-2018.